

Jämförelse mellan Völuspa och Evangelieboken

Hans Carling 2012-11-01

Innehåll

Jämförelser mellan Völuspa och evangelieboken söndag för söndag	8
Völuspa 1-3 ~ 26 efter trefaldighet.....	8
Völuspa 4 ~ 1 advent.....	8
Völuspa 5 ~ 2 advent.....	9
Völuspa 6 ~ 3 advent.....	9
Völuspa 7 ~ 4 advent.....	9
Völuspa 8 ~ söndag efter jul.	10
Völuspa 9 ~ söndag efter nyår.....	10
Völuspa 10 – 16 ~ sex söndagar efter trettonde-dag, (fram till septuagesima).....	11
1 i fastan	13
Völuspa 17 ~ 2 i fastan	13
Völuspa 18 ~ 3 i fastan	14
Völuspa 19 ~ Midfastosöndagen, 4 sön. i fastan	14
Völuspa 20 ~ 5 sön. i fastan + Palmsöndag.....	15
Völuspa 21 ~ påskdagen	16
Völuspa 22 ~ 1 efter påsk.....	17
Völuspa 23 ~ 2 efter påsk.....	17
Völuspa 24 ~ 3 sön. efter påsk	18
Völuspa 25 ~ 4 efter påsk	18

Völuspa 26 ~ 5 efter påsk, bönsöndag.....	19
Völuspa 27 ~ 6 efter påsk.....	19
Völuspa 28 ~ pingst.....	20
Völuspa 29 ~ trefaldighetssöndag.....	21
Völuspa 30 ~ 1 efter trefaldighet.....	21
Völuspa 31 ~ 2 efter tref.....	22
Völuspa 32 ~ 3 efter tref.....	23
Völuspa 33 ~ 4 efter tref.....	24
Völuspa 34 ~ 5 efter tref.....	25
Völuspa 35 ~ 6 efter tref.....	25
Völuspa 36 ~ 6 efter tref.....	26
Völuspa 37 ~ 7 efter tref.....	26
Völuspa 38 ~ 8 efter tref.....	27
Völuspa 39 ~ 9 efter tref.....	28
Völuspa 40 ~ 10 efter tref.....	29
Völuspa 42 ~ 11 efter tref.....	29
Völuspa 42 ~ 12 efter tref.....	30
Völuspa 43 ~ 13 efter tref.....	31
Völuspa 44 ~ 13 efter tref.....	32
Völuspa 45 ~ 14 efter tref.....	32
Völuspa 46 ~ 15 efter tref.....	33
Völuspa 47 ~ 16-17 efter tref.	34
Völuspa 48 ~ 18 efter tref.....	35
Völuspa 49.....	35
Völuspa 50 ~ 19 söndag efter tref.....	35
Völuspa 51 ~ 20 sön. efter tref.....	36
Völuspa 52 ~ 21 sön. efter tref.....	36
Völuspa 53 ~ 22 efter tref.....	36
Völuspa 54 ~ 23 sön. efter tref.....	37

Völuspa 55 ~ 24 efter tref.....	37
Völuspa 56 ~ 25 efter tref.....	37
Völuspa 57 ~ 26 efter tref.....	38
Völuspa 58/59 ~ domsöndagen.	38
Völuspa 60 ~ 1 advent.	39
Völuspa 61 ~ 2 advent.	40
Völuspa 62 ~ 3 advent.	40
Völuspa 63 ~ 4 advent.....	41
Völuspa 64 ~ 1 efter jul.....	41
Völuspa 65 ~ 1 efter nyår.....	41
Völuspa 66 ~ 1 efter trettendedag.....	42

Denna dikt, som inleder den äldre eddan har i sig 66 verser på fornyrdslag. Flera av verserna innehåller motiv som kan bestämmas i årets månader och veckor. Verser om guldåldern bör föras till julen. Balders bål till midsommar. Häxor och nornor till påsk. Brunnsdrickning och offrande i brunnar till trefaldighetssöndagen.

Genom att lägga ut dessa 66 verser så, att de säkra jämförelserna passar, ser man att Völuspa sannolikt är en veckokalender liksom evangelieboken, (som finns bak i psalmboken) och vers för vers jämförbar med söndagarnas predikotexter.

För att exakt kunna bestämma völuspas verser i året, bör man tillgripa jämförelser också med folktro om bestämda dagar, sägner med tidsangivelse och astrologi, såsom det beskrivits ovan under "astrologi". Vidare bör man ta hänsyn till runstavarna.

Av detta ser man att stjärnbilderna genom precessionen följer ett annat tidsschema än vad som annars anges.

Väduren; 23 juni – 24 juli.

Oxen; 25 juli – 23 aug.

Tvillingarna; 24 aug. – 21 sept.

Kräftan; 22 sept. – 20 okt.

Lejonet; 21 okt. – 20 nov.

Jungfrun; 21 nov. – 20 dec.

Vågen; 21 dec. – 20 jan.

Skorpionen; 21 jan. – 19 feb.

Skytten; 20 feb. – 20 mars.

Stenbocken; 21 mars – 19 april.

Vattenmannen; 20 april – 19 maj.

Fiskarna; 20 maj – 22 juni.

Dessa dagar gäller för den gregorianska kalendern. I Sverige tillämpades ända till 1700-talets mitt den julianska kalendern, vilket innebär att påskdagen kunde falla så tidigt som den 14 mars och septuagesima som är den första söndagen som följer månen kunde komma redan den 10 januari.

Svensk folklöre bör bedömas efter detta, varvid framkommer, att tretton- och tjugondedagens folklöre markerar övergången från "soltid" till "mån-tid".

Härefter följer man *månen* genom hela året fram till domsöndagen i slutet av november, som knyter an de följande adventssöndagarna och juldagen som följer *solen*.

Om påsken är sen, fyller man i evangelieboken ut mellanrummet mellan trettondedag och septuagesima med "söndagar efter trettondedag".

Härvid framkommer följande vid en jämförelse mellan völuspa och evangelieboken.

Trefaldighetstidens slut (26 sön. efter tref.) markerar världens undergång. Domsöndagens text beskriver jordens, solens, månens och stjärnornas förväntade återkomst. Därefter infaller i folktron, under adventstiden och jul guldåldern, som varar fram till trettonde- och tjugondedagen, då Tor/Zeus genom att dräpa "jätten" kommer till herravälde. Då börjar silveråldern, då man måste arbeta för mat, kläder och bostäder. Brott bestraffas, ty Zeus/Jupiter är en rättvise- och domar-gud.

I runstavarna markeras detta så, att tjugondedagen har "ett omstjälpt ölkru". Nu är ölet och julens gästabud slut. Vidare har runstavarna denna dag "ett krönt huvud". Det bör tolkas så, att det är Tor/Zeus som nu kommer till välde. Vidare har runstaven på tjugonde-dagen, "ett tingsmärke". Julfriden är slut och ting får hållas. Begångna brott bestraffas.

Septuagesima kunde som tidigast infalla vid denna tid och markerade, att man nu inte längre följde solen, utan månen och måste börja arbeta.

Predikotexten på septuagesima handlar därför om tjänst och arbete. Under julen, guldåldern, rådde arbetsförbud.

Völuspa slutar då domaren, över-guden, kommer till herravälde, och den sista versen, 66, handlar om Nidhögg, djävulen som bär lik.

Völuspas inledning tecknar världens skapelse fram till guldåldern och vidare fram till dvärgarnas skapelse, söndagen efter nyår. Härefter följer 7 verser med dvärgnamn. Detta jämförs med de 6 söndagarna efter trettondedag som i vissa fall måste utnyttjas då påsken kommer sent.

Sedan kommer fastlagen och völuspa beskriver Yggdrasils ask och nornorna. Genom tyska barnvisor vet man att nornor (Marior) tänktes före påsk.

Därefter kommer versen om hur häxan Gullveig spetsades och brändes i Valhall, men likväl återuppstod. Detta stämmer med folktrons uppfattning om påsken, som en tid, då man bränner och dödar häxor.

Sedan följer völuspas beskrivning av den första folkstriden i världen. Jättarna anfäller gudavärlden. Detta förläggs till 2 och 3 söndag efter påsk och infaller i Stenbocken (21 mars – 19 april). Eftersom Stenbocken är ett vårdagjämnings-märke har troll och jättar i bergen

tillträde till gudavärlden, som nu är förenad med jorden genom vintergatan, där gudarna bor.

Stenbocken ansluter också i antik mytologi till den första striden, då Tyfon angrep Olympen. Pans son, Ägipan, räddade gudarna genom att förvandla dem till djur. Som tack satte Zeus Ägipan på stjärnhimlen som Stenbocken.

Härefter beskriver Völuspa hur Oden får sin häst, Sleipner. Denna häst kunde flyga och kan jämföras med himlens bevingade häst, Pegasus (23 april-6 juni).

De följande tre verserna omtalar hur Oden offerar sitt öga i Mimes brunn och hur han mäter med Mime för att få del av dennas visdom. Från Odens öga sprutar heligt vatten. Om liknande ting handlar folktron och evangeliebokens texter vid tiden kring pingst och trefaldighet. Allt detta är en reflex av Vattenmannens stjärnbild (maj).

De följande två verserna handlar om valkyrior, som från sin höga position ser ut över alla världar. Här har evangelieboken (2 efter tref.) skjutit in texten om ”den rike mannen och Lasarus”,

som har ett liknande motiv. Valkyrior kan jämföras med Andromeda och Kassiopeia, som från sin höga utblick i vintergatan ser ut över hela stjärnhimlen.

Nästa vers handlar om hur Oden sänder ut sina valkyrior att bjuda in de fallna och stupade till hans gästabud.

Evangelieboken har mot den 3:e efter tref. texten; ”det stora gästabudet”.

Därefter kommer verser om Balders död. Midsommar är i svensk folketro ihågkommen som ”Balders-bål” och evangelieboken har på nästa söndag den passande läsningen: ”den förlorade sonen”.

Loke, som tillskyndat denna olycka i gudavärlden, greps vid ett fiskafänge, då gudarna drog nät, ty Loke hade förvandlat sig till en lax. Detta motsvaras i evangelieboken 5 sön. efter tref. av texten, ”det stora fiskafänget”.

Völuspa har sedan en vers om Brimes ölhall i berget.

Detta motsvaras närmast av alla bergtagnings-sägner, som ofta är daterade till sommaren. 7:e sön. efter tref (juli) har namnet ”förklaringens berg”. Jesus och Petrus kommer upp på Förklaringens berg, där de träffar Moses och Elias och talar med dem. I bergtagnings-sägner var det vanligt att man i berget träffade avdöda hjältar och kungar ur det förgångna, såsom Karl den store, Didrik av Bern m.fl.

Nästa völuspa-vers handlar om en mörk sal och dörren dit.

Etterdroppar faller in genom dörren. Detta jämför man med, att Plejaderna var uppgången, dörren till himlen, (liksom Polstjärnan). Plejaderna var också regnstjärnor.

I evangelieboken motsvaras detta av 8:e sön. efter tref. Och texten: ”de två vägarna”... ”och den port är trång och den väg är smal som leder till livet”.

Följande vers om hur draken Nidhögg bär lik till Nastrand (=likstrand), jämförs med runstaven, som den 22 juli har en drake, samt 9:e sön. efter tref. och texten, där ”fördärvaren” på en dag dödar 23 tusen människor. Detta bör också jämföras med Plejaderna som i Norden ansågs vara en helvetes plats, vilket är ovanligt, men dock finns på annat håll; så t. ex. i babylonsk stjärnmytologi.

Völuspa handlar därefter om ulvarna, Fenresulvens ättelägg, som fostras i Järnskog.

Detta jämförs med det gängse namnet på augusti; "hunddagarna".

Följer så en vers om jättekvinnans harp-spelande son, Eggter. Detta må vara det nordiska namnet på en av Tvillingarna (24 aug.) som, Apollon, avbildas hållande en harpa.

Nästa vers, völuspa 45, handlar om fimbulvintern och hur moralen i världen urartar till horeri och våld. En uppräknig i völuspa-versen motsvarar en liknande uppräknig av brott i evangelieboken 14 sön. efter tref. (Epistel: Gal 5:16-24).

Runstaven har mot den 14 september en trefot, d.v.s. tingspall, symboliserande att all denna brottslighet måste beivras.

En av himlens mest kända stjärnbilder är Åsnorna (1 okt.).

Mellan dem är krubban, också kallad "Brunnen". Detta torde motsvara völuspa-versen, där Oden mäter vid Mimes brunn.

Evangelieboken har den 17 sön. efter tref. en text om en åsna och en brunn, (Luk. 14: 1-11).

De följande verserna fram till domsöndagen, då jord kommer åter upp ur havet, handlar om ragnarök och gudarnas undergång.

Tre likalydande verser i völuspa handlar om, att fjättrar brister och att Fenres-ulven ränner, vilket förebådar ragnarök. Detta är för Karlavagnen. I folktron heter det att Karlavagnen är dragen av en råtta, en häst och en varg. Då kusken misslyckas med att få ordning på spannet, sliter sig djuren vilket förebådar världens undergång.

Völuspa om gudarnas svärd och vapen motsvaras i evangelieboken den 21 sön. efter tref. av: "En kristen människa måste bära Guds vapenrustning".

De många perikopen i evangelieboken om kungar och kejsare (20 efter tref. – 23 efter tref.) beror på att Lejonet i astrologi anses råda över kungar.

Då eddans alla gudar har stupat och Muspell bränt upp all världen i eld, förväntas jorden komma åter upp ur havet. Detta är domsöndagen och efter detta kommer en ny värld med nya människor och en ny guldålder för de första människorna i denna nya värld.

Guldåldern och julen firades till minne av de första människorna, hos grekerna frygierna med den frygiska mössan; i nordn för den lille bod-tomten med sin luva.

Jämförelser mellan Völuspa och evangelieboken söndag för söndag

Völuspa 1-3 ~ 26 efter trefaldighet

Vlsp. 2:

*Jag minns jättar, tidigt födda
dem som fordom, närde mig.
Jag minns nio världar, nio vidsträckta,
berömt världsträd, under jorden*

Vlsp. 3

*Tidigt i världen, då Ymer fanns;
då fanns inte sand eller hav, inte svala böljor.
Jord fanns inte, eller himmel ovan,
endast Ginnungagap, heller ej gräs.*

Evangelieboken kan också berätta om den ursprungliga världen, 26 sön. e. tref.

”I kraft av Guds ord fanns himlar till från uråldrig tid, så också en jord som hade kommit till av vatten...”

Domsöndagen heter det:

”och döden och dödsriket blev kastade i den brinnande sjön (jfr Ginnungagap!).

”och jag såg en ny himmel och en ny jord; ty den förra himlen och den förra jorden var förgångna, och havet fanns inte mer”.

Völuspa 4 ~ 1 advent

Vlsp. 4:

*Innan Burs söner (Oden och hans bröder) lyfte upp land,
de som skapade berömda Midgård (världen).
Sol sken sunnan på stenar i naturen.
Då var marken bevuxen med gröna lökar.*

Evangelieboken säger 1 advent.

”Jorden är Herrens och allt vad därpå är. Ty han är den som har lagt hennes grund på haven, den som på strömmar berett henne fäste”.

Völuspa 5 ~ 2 advent

Vlsp. 5

*Sol kastade sunnan, samman med månen
höger hand om himlens rand.*

Solen visste ej var hon hade sin plats.

Månen visste ej vad makt den ägde.

Stjärnor visste ej, var de skulle stå.

Evangelieboken säger 2 advent, Luk. 21:

”Tecken skall ske i solen och i månen och i stjärnorna”.

Völuspa 6 ~ 3 advent

Vlsp. 6:

Då gick alla gudar till domstolen.

Heliga gudar grunnade därpå.

De gav namn åt natt och nedan,

nämnde morgon och middag,

förmiddag och afton, för att räkna åren.

Evangelieboken säger 3 advent, 1 Kor. 4:

”Det är Herren som sitter till doms över mig.

Döm därför inte förrän tid är, ... han som skall dra fram i ljuset
vad som är fördolt i mörker.

Vidare 2 Petr. 1: ”Profeternas ord ger ljus såsom ett ljus som
lyser i en dyster vildmark, till dess att dagen gryr och
morgonstjärnan går upp”

Völuspa talar här om att gudarna räknar åren. Åren räknades
efter *kyrkoåret* som börjar med domsöndagen och advent.

Völuspa 7 ~ 4 advent

Vlsp. 7 säger:

Gudarna möttes på Idavall,

de som byggde gudahus och tempel,

lade ässjor och smidde rikedomar,

skapade tänger och gjorde verktyg.

I völuspa sägs att gudarna möttes på Idegransvallen; i folktron
sattes enar och granar framför dörren före jul och likaså hängdes

idegranskransar på dörren. Att gudarna gjorde tempel erinrar om jul-stugan, som nu vid jul, smyckades som ett tempel. Man satte upp julstjärnan, ordnade ett altare, jul-altaret och satte fram mat på julbordet. Man jämför också kyrkans utsmyckning vid julottan.

I Völuspa står, att gudarna gjorde verktyg och tänger. Vid julen skulle man lägga alla verktyg i ordning på logen eller under julbordet. Man tog in plogen på julnatten.

Völuspa 8 ~ söndag efter jul.

Vlsp. 8:

Gudarna tävlade på tunet, de var glada.

Guld saknades inte.

Tills tre jättekvinnor kom dit,

Väldiga i uppenbarelse, från jättars värld.

I folktron var tävlandet en viktig händelse efter jul. Man skulle på annandagen tävla om att komma först hem från kyrkan. Man skulle vara först med att vattna hästarna.

Jättinnornas ankomst i gudavärlden jämförs med, att annandagen i Sverige var en vanlig dag för bröllop.

Völuspa säger: "guld saknades inte". I folktron skulle man vid jul sätta fram alla kärl och husgeråd av ädlare metaller, såsom koppar och silver.

Völuspa 9 ~ söndag efter nyår.

Völuspa 9 säger:

Alla gudar gick till domstolen.

Heliga gudar funderade därpå;

vem skulle skapa dvärgars skara

ur havet (= jätten Ymes blod) och jättens ben?

Evangelieboken handlar om dopet:

"Gud frälste oss genom ett bad till ny födelse och förnyelse".

Kyrkan har byggt på den hedniska symboliken. Den hedniska tron var, att dopet var en skapelse-akt och kyrkans tro ligger nära, då man säger, att dopet var ett bad till en ny födelse; (Tit. 3, Rom. 6.)

I den katolska mässboken har man vid denna tid läsningen; 1 Joh. 5: 1-9:

”Han är den som kom genom vatten och blod, Jesus Kristus. Inte bara med vattnet, utan med både vattnet och blodet... Det är tre som vittnar: Anden, vattnet och blodet.”

Den hedniska versen, völuspa 9, säger också detta, att (dvärgarna) skapas genom blod, vatten och Ande (Odens ande).

Völuspa 10 – 16 ~ sex söndagar efter trettonde-dag, (fram till septuagesima).

Völuspa visar i de följande sju verserna endast dvärgnamn. Detta pekar på att dessa verser vid behov använts för att fylla ut den för varje år varierande tiden mellan trettonde-dag och septuagesima och att överloppsmånaden liksom i kyrkans tideräkning sköts in i januari-feb.

I och med septuagesima var guldåldern slut och man måste börja arbeta för mat, husrum och kläder. Guldåldern är hos de antika källorna (Aratos m. fl.) knuten till berättelsen om Jungfruns stjärnbild (20 nov. – 20 dec). Den följande stjärnbilden, Vågen, fanns inte hos grekerna, utan kallades *chälai* ”klorna”, ty man menade det vara Skorpionens klor. Skorpionen inrymmer då två hela stjärnbilder. Detta blir mer begripligt, då man ser, att det ibland behövdes en inskotts-månad efter jul, för att vid behov fylla ut tiden före septuagesima.

Evangelieboken har dessa söndagar texter som kan föras till den fortfarande tänkta guldåldern;

1 efter trettonde-dag; Luk. 2: ”Kristus lär i templet” handlar om Jesus vid tolv års ålder. Liksom sagor om den unge Tor och Zeus förläggs till julen, då guden tänktes växa sig allt starkare, för att så småningom kunna vräka undan jättarna, så ser man här, att det enda bibelställe där Jesus är gosse, läggs in denna dag.

2 söndagen efter trettandedag har i evangelieboken Joh. 2: ”Om bröllopet i Kana”. Vid detta tillfälle förvandlade Jesus vatten till vin. Detta erinrar om, hur man ansåg, att allt vatten under julnatten för ett kort ögonblick blev förvandlat till vin. Den astrologiska förklaringen är att, då himlens eller vintergatans

floder förenade sig med jordiskt vatten vid jul, alla floder blev berikade med "livets vatten".

3 söndagen efter trettondedag har här en läsning ur Matt. 8, där det bl. a. heter:

"Många skall komma från öster och väster och få vara med Abraham, Isak och Jakob till bords i himmelriket." Detta erinrar om völuspa-versen 64, där de dygdiga människorna får bo i en paradisisk miljö i staden Gimle i himlen. Denna vers bör också förläggas till guldåldern.

4 söndagen efter trettondedag har överskriften; Matt. 8: "Om Jesu sovande i skeppet" eller "Jesus stillar stormen". Detta återspeglar att vintergatan var en vind-väg och jämförs med völuspa 63, där Odens bröder bor i "vind-hem".

5 söndagen efter trettondedag bär överskriften: "om vetet och ogräset". Vissa meningar påminner om völuspa 62 (guldåldern): "osådda skall åkrarna växa".

Det heter i Matt.13: "Herre du sådde ju god säd i din åker; varifrån har den då fått ogräs?"

6 söndagen efter trettondedag har som överskrift: Matt. 25: "Om de tio jungfrur". Denna berättelse om tio jungfrur som skulle på bröllop, väntade med sina oljelampor på brudgummens ankomst. Fem av jungfrurna hade förgätit att slå olja på sina lampor och, då brudgummen sent omsider kom, bad de, att få låna olja till sina lampor av de andra. Detta nekades dem med motivering, att oljan då inte skulle räcka till alla. Då de så småningom skaffat olja till sina lampor, var dörren in till bröllopet stängd.

Berättelsen om hur oljelampan sinar och slocknar heter "Döden fadder" och denna folksaga kan med hjälp av runstaven och folktron förläggas till fastan. Särskilt intressant är kyndelmässodagen, då runstaven har en ljusstake. Allt detta skall jämföras med föreställningarna kring jul om, att varje människa har ett livsljus. Man hade svarta ljus för de döda och vita ljus för de ännu levande. Den vars ljus slocknade under julnatten skulle dö under året.

1 i fastan

Denna söndag har evangelieboken. Matt. 4: Jesus frestas av djävulen. Det heter:

”Och när han hade fastat i fyrtio dagar och fyrtio nätter, blev han omsider hungrig”.

I folktron skulle man avhålla sig från dans, nöjen och fet mat i fastan. Astrologiskt erinrar det om stjärnbilden *abstinentia* ”avhållsamhet”, som uppgår i Skorpionen (februari), enligt Hermes.

Ålderdomligt är också att evangelieboken denna söndag tar upp Luk.10:

”Se jag har gett er makt att trampa på ormar och skorpioner.”
Ovanför Skorpionen står Ormbäraren (26 jan. – 5 mars). Han trampar med sin ena fot på Skorpionen, vilket Aratos m.fl. särskilt nämner.

Völuspa 17 ~ 2 i fastan

Völuspa säger:

*Till dess att tre kom, ur det ledet,
starka och vänliga gudar till gården.
Fann de på land, föga mäktande,
Ask och Embla, utan kynne.*

Evangelieboken har här och följande söndag (3 i fastan) texter om hur Jesus botar dem som är själsligt defekta. Jesus driver ut onda andar och uppträder som läkare. Man jämför detta med Ormbärarens stjärnbild (26 jan. – 5 mars) som var läkaren på stjärnhimlen.

Det heter 2 söndagen i fastan; (Mark. 9). En man i folkhopen för sin son till Jesus. Sonen är besatt av en stum ande. Jesus säger:” Du stumme och döve ande. Jag befäller dig; far ut ur honom och kom icke mer in i honom. Då skriade han och slet och ryckte gossen svårt och for ut; och gossen blev såsom död... men Jesus tog honom vid handen och reste upp honom”.

Överskriften i gamla almanackor var denna söndag: ”Om den kananeiska kvinnan.” Kvinnans dotter plågades av en ond ande. Jesus säger:
 ”Det är otillbörligt att ta brödet från barnen och kasta det åt hundarna”. Hon sade:
 ”Ja, Herre, också äter ju hundarna endast av de smulor som faller från deras herrars bord”.
 Detta jämförs med, att Eddans Tyr var den ende, som tordes ge mat åt Fenres-ulven, (Vargen 12 jan. – 30 jan.) som låg bunden vid templet (Altaret 10 feb. – 23 feb.).

Völuspa 18 ~ 3 i fastan

Völuspa säger:
*De hade ej ande, ej själ,
 ej blod eller talförmåga; bleka var de.
 Oden gav ande, själ gav Höner,
 Lodur (= Loke) gav livsvärme och blomstrande hy.*

I evangelieboken fortsätter berättelsen om hur Jesus driver ut onda andar, (Luk. 4):
 En man var besatt av en ond ande.. Jesus sade: ”Tig och far ut ur honom. Då kastade den onde anden omkull mannen mitt ibland dem och for ut ur honom.”

Völuspa 19 ~ Midfastosöndagen, 4 sön. i fastan

Völuspa säger:
*En ask vet jag stå, heter Yggdrasil;
 höga stammen är öst med vit grus.
 Därifrån kommer dagg, som faller i dalar.
 Den asken är evigt grön, vid Urds brunn.*

Evangelieboken har brödet som överskrift och söndagen hette förr; ”Jesus spisar 5000 män”. Sambandet mellan bröd och asken kommer fram i texten Joh. 6; Judarna säger: ”våra fäder

fick äta manna i öknen såsom det är skrivet; han gav dem bröd från himlen att äta.”

Judarna åt manna i öknen; det heter i 2 Mos. 16: 16 – 31:
”och det smakade som semla med honung.”

Sambandet mellan manna och trädet ask är sålunda, att manna anses komma från manna-asken och vara trädets stelnade saft som är ätlig.

Snorre skriver (Edda 16). Dagen som kommer av Yggdrasil kallas ”honung-fall”.

Vid Yggdrasils-askens rot bor de tre nornorna. I tyska barnvisor som handlar om nornor, (kallade Poppen, Marien m.m.) omtalas, att dessa bor i ett bageri och bakar hetväggar (semlor).

I synagogan läses 2 Mos 16 kap om manna och bröd i början av februari (Sabbat beshalah).

I Rom firades under antiken 15 mars, Annae Perennas fest. Hon hade bakat varma kakor åt folket.

Völuspa 20 ~ 5 sön. i fastan + Palmsöndag

Völuspa säger:

Från asken kommer jungfrur, som mycket vet.

Tre ur den sal (sjö?) som är under trädet.

Urd kallades den ena, den andra Verdandi.

De skar i trä; Skuld var den tredje.

De lade lag, de valde liv

för människobarn, mäns öden.

Den 5 sön. i fastan står i gamla almanackor; ”Om judarnas bitterhet mot Christus”, Joh.8. Jesus säger: ”Abraham, eder fader, fröjdade sig över att han skulle få se min dag. Han fick se den...” Då sade judarna: ”Femtio år gammal är du icke ännu och Abraham har du sett!” Jesus sade: ”Förr än Abraham blev till är jag”. Då tog de upp stenar för att kasta”.

I den judiska religionen är Abraham urfader, om än människa, näst efter Gud.

Söndagens namn var i Sverige ”Käre söndag”. Detta namn bör föras till en indoeuropeisk rot för ”gammal” *ger.

Nornorna i dikten var äldre än gudarna (Ohlmarks). Urd, forntidens norna var den äldsta av de tre ödes-diser. *Ger "ålderdomen" var i grekisk mytologi en personifierad gudinna, *Gäras*.

I Indien jára "ålderdomen", personifierades som en dotter till Döden.

Evangeliebokens och almanackans "palmsöndag" har namn efter dagens text, då Jesus red in i Jerusalem, Joh. 12. Folket tog palmkvistar och gick ut för att möta honom.

På andra ställen står, att "de skar kvistar från träden och strödde längs vägen." Det är *skärandet* av kvistar som är motivet här, och som gett nerslag i "skärtorsdag" i veckan efter palmsöndag. Nornorna har också gett namn åt påskveckans andra dagar: "vita tisdag", för att allt som kommer i Urds brunn blir vitt.

"Askonsdag" för att vintergatan (= Yggdrasil) var en väg av aska. (Trädnamnet "ask" hör inte hit).

"Långfredag" för att nornorna skiftade livs- och ödeslotter och somliga fick ett långt liv, andra ett kort.

Lördagen i påskveckan kallas stundom "stackote-lördag"; (*stackot* "kort").

Völuspa 21 ~ påskdagen

Völuspa 21 säger:

*Det minns jag, första folkstriden i världen,
när de spetsade Gullveig (= Freja) på spjut
och i Hars (= Odens) hall brände henne.
Tre gånger brände den tre gånger födda,
ofta, inte sällan, fastän hon fortfarande lever.*

Evangelieboken berättar om hur Jesus på långfredagen korsfästes, (egentligen blev han spetsad på en påle) och blev stungen i sidan av ett spjut, samt hur han på tredje dagen (påskdagen) återuppstod.

Festens ursprungliga namn för gudinnan lever kvar i England, "easter", och i Tyskland, "Ostern", som är jämförbart med Frejas namn, då hon kallades Åsta, (isländska *ásta-gud* "Freja").

Völuspa 22 ~ 1 efter påsk

Völuspa säger:

*Hon kallades Heidi, då hon kom i husen,
den spåkunniga völvan, med trollspö.
Hon kunde sejda, mycket väl.
Hon var till glädje för onda kvinnor.*

Völuspa 22 handlar om hur den återuppståndna Freja uppenbarar sig i husen, vilket man jämför med evangelieboken 1 efter påsk, som handlar om, hur den återuppståndne Jesus uppenbarade sig i husen, då han kom och stod mitt ibland dem och sade.... Söndagen hette i almanackan: ”Jesus går genom lyckta dörrar” (Joh. 20).

Vad Freja beträffar kunde hon som häxa komma genom skorstenen, eller som maran, genom hål i dörren eller väggen. Att Jesus gått genom stängda dörrar står det ingenting om i Joh. 20.

Völuspa 23 ~ 2 efter påsk

Völuspa mäter:

*Gudarna gick till domstolen.
Heliga gudar grunnade på detta;
skulle gudarna, betala avrad, (= skatt)
eller skulle de alla få böta.*

Dikten uttyds så, att gudarna nu står inför världens första strid, med vanerna eller jättarna.

Detta motsvarar sagan om Stenbocken på stjärnhimlen (21 mars – 21 april), där de olympiska gudarnas första strid med Tyfon ändades så, att Ägipan, Pans son, förvandlade gudarna till djur och på så vis dolde dem för odjuret. Som tack blev Ägipan av Zeus satt på stjärnhimlen i Stenbocken.

Man får förklara sambandet mellan evangelieboken och völuspa så, att det handlar om den första striden i världen, med jättarna, och att Ägipan, Pans son, var *herdarnas gud*. Av detta må man anföra söndagens överskrift till jämförelse; ”den gode herden”.

Völuspa 24 ~ 3 sön. efter påsk

Völuspa berättar:

Oden kastade spjutet mot fienden.

Det var den första folkstriden i världen.

Asaborgens brädhägn bröts ner.

Kunde vaner (jättar) spå krig och marschera på slätten.

Evangelieboken handlar inte om detta, utan om Jesus som förbereder sig på att lämna världen för att gå till Fadern i himlen.

Detta erinrar om sagan om Ganymedes, gossen som blev upptagen i himlen för att sitta vid Zeus sida som dennes munskänk.

Ganymedes ansågs vara Vattenmannens stjärnbild (20 april-).

Völuspa 25 ~ 4 efter påsk

Völuspa säger:

Gudarna gick till domstolen.

Heliga gudar grunnade på detta.

Vem hade blandat svek i luften?

Eller gett Freja (Ods mö) åt jättens ätt?

Loke hade gjort upp med en jätte om, att denne skulle bygga borgen Asgård på utsatt tid, före sommardag. Om han lyckades, skulle han i lön erhålla *sol och måne* och dessutom få *Freja* som brud.

När borgen var nästan färdig, råkar Tor i *raseri*, bryter alla eder och dräper jätten.

Sagan antyds i evangelieboken (Jak. 1):

”Idel goda gåvor och idel skänker kommer ner ovanifrån, från himlaljusens (= solens och månens) fader, hos vilken ingen förändring äger rum och ingen växling av ljus och mörker.

...men varje människa vare sen till vrede. Ty en mans vrede kommer icke åstad vad rätt är inför Gud.

Till sagan hör att jätten till sin hjälp har en gigantisk häst som drar stora lass. Till sist avlar Loke ett föl med jättens häst. Detta är Sleipner, Odens häst, som kan flyga över land och hav. Sleipner jämförs med himlens bevingade häst, Pegasus (25 april – 6 juni).

Völuspa 26 ~ 5 efter påsk, bönsöndag.

I völuspa står:

Tor endast slog, trängd av vrede;

han sällan sitter i dylika fall.

Ederna bröts, likaså ord och svurna avtal,

alla mäktiga inbördes överenskommelser.

Tor dräpte jätten som försökt att med svek komma åt sol och måne och få Freja till brud.

Bönsöndag är söndag före Kristi himmelfärdsdag. Denna dags motiv är att gossen/sonen blir upptagen till himlen för att tjäna Gud – Zeus – Tor. Hos grekerna blev Ganymedes (Vattenmannen 20 april – 19 maj) upptagen för att bli munskänk åt Zeus.

I norden blev barnen Tjalve och Röskva upptagna för att tjäna Tor. I kyrkan blev Jesus upptagen för att sitta på Faderns högra sida.

Den nordiska sagan var, att Tor och Loke tog in hos en bonde. Tor slaktade en av sina bockar till mat. Loke hade sprättat märg ur benet på bocken, så, att djuret endast hade tre ben, då det skulle vigas till livet. Tor var ovetande om att Loke var vållande och riktade sin vrede mot bonden och hans folk. Dessa bad för sina liv, åkallade, och lämnade i förlikning sina båda barn; Tjalve och Röskva. Dessa barn följer sedan alltid Tor åt på hans färder. Detta torde vara meningen med dagens namn; ”bönsöndag”. Att man avvärjer gudens vrede genom att häftigt åkalla och be.

Völuspa 27 ~ 6 efter påsk

I völuspa sägs:

Jag vet att Heimdals ljud (hornet) är gömt

*under heliga trädet som är vant vid att lysa.
En å ser jag forsa med fradga och grus
ur val-faders pant (Odens öga); vet ni nu eller ej?*

Heliga trädet var Yggdrasil som också var liktydigt med vintergatan i folktron. Trädet kunde liksom vintergatan ritas som ett kors. Man finner den tredje maj, korsmässa, ett kors i runstaven. Det heter denna dag: korsmässa, *svalans ankomst*. Söndagen, 6 efter påsk, hette förr i almanackan Joh. 15: ”Om *hugsvälarens ankomst*.”

Evangelieboken pekar på ganymedes-sagan; gossen, (=Vattenmannen) som blev upptagen i himlen för att tjäna Zeus. Det heter; Kol. 3: ”Sök efter det som är där ovan, där varest Kristus är och sitter på Guds högra sida.” Ganymedes var stjärnhimlens *tjänare*, varför också evangelieboken har texter såsom: 1 Pet. 4: ”Väntans tider fylls av arbete”, ”tjäna varandra!”. Joh.15: ”inte heller är tjänaren förmer än sin herre”. Denna tid, särskilt 1 maj uppfattades som tjänarnas, senare arbetarnas tid.

Völuspa 28 ~ pingst

I völuspa sägs:

*Ensam satt jag ute, då den gamle kom,
Den fruktansvärde bland asar och såg henne i ögonen.
”Varför frågar ni mig, varför frestar ni mig,
allt vet jag Odin, vart du gömt ditt öga!”*

Völuspa 27-28 erinrar om pingstdagens högmässa, Joh.7: Jesus säger: ” om någon törstar, så må han komma till mig och *dricka*. Den som tror på mig; av hans innersta skall strömmar av levande vatten flyta fram”. Detta jämförs med Odens öga, som var offrat i Mimes brunn. Mimer *dricker* varje morgon av Odens öga, ur vilket forsar en å av fradga och grus.

Völuspa 29 ~ trefaldighetssöndag

Völuspa fortsätter:

*Vet jag Odens öga vara gömt
i den berömda Mimes brunn.
Dricker Mimer mjöd varje morgon
av Valfaders pant, vet ni nu, eller ej?*

Evangeliebokens likhet med historien om Odens öga, som var offrat i Mimes brunn kan tydligt skönjas. Mimer blev halshuggen av vanerna, och huvudet sändes till Oden, som balsamerade det och gjorde det levande så, att det kunde tala. Kvar av Mime fanns i brunnen endast *huvudet*, som dock ger Oden visa råd.

Språkligt betyder *Mime*- ”kött” och *Odin* ursprungligen ”siare”, poetiskt ”den rasande”.

Det heter, Joh. 12: ”Det som är fött av kött, är kött; det som är fött av ande, är ande”.

Evangelieboken har Kol.1: ”Kristus är församlingens *huvud*”. ”Han, (Kristus) är huvudet för kroppen... han som är begynnelsen, den förstfödde ifrån de döda”.

I folktron är det bekant hur man drack källa eller brunn om trefaldighetssöndag. Man offrade i källan (hår, pengar m.m.) och önskade sig något, vilket allt påminner om hur Oden offrade sitt öga och sedan önskade sig visdom av källans ande, Mime. I folktron menade man f.övr. att en viss ande bodde i trefaldighetskällan.

Völuspa 30 ~ 1 efter trefaldighet

Völuspa lyder:

*Härfader (Oden) gav henne ringar och smycken.
Hon fick kloka visdomsord och trollspön med makt.*

Såg jag vitt och brett i varje värld.

Völuspa handlar om, att Oden ger völvan ringar och smycken och visdomsord. Völvan skådar vida ut över varje värld. Man får

förutsätta att völvan befinner sig i himlen och kan se till de andra världarna.

Evangelieboken har en motsvarande text som handlar om den rike mannen och den fattige Lasarus. Båda dog efterhand. Den rike låg i dödsriket och plågades, varvid han lyfte sina ögon och fick se Abraham långt borta och Lasarus i hans sköte. Då ropade han och sade:

”Fader Abraham, förbarma dig över mig och sänd Lasarus att doppa det yttersta av sitt finger i vatten och svalka min tunga, ty jag pinas svårt i dessa lågor..”

Likheten är att man i båda texterna kommunicerar mellan världarna (himmel och helvete).

Kyrkan vill också med denna text moralisera mot rikedom, vilket framkommer i texten denna söndag, Matt. 16:

”Vad hjälper det en människa, om hon vinner hela världen men förlorar sin själ?”

Hur Oden utdelar smycken till valkyrjorna motsvaras av den följande meningen i högmässotexten:

”Människosonen skall komma med sina änglar och då skall han vedergälla var och en efter hans gärningar”.

Och i Aftonsångens text heter det, 1 Tim. 6:

”Bjud dem som är rika i den tidsålder som nu är, att icke bli högmögiga, och att icke sätta sitt hopp till ovissa rikedomar, utan till Gud som rikligen ger oss av allt till att njuta därav...”

I folktron har vintergatan ansetts vara; Abrahams träd, Abrahams båge, Abrahams skägg m.m.

Perikopet denna söndag Luk.16 har säkert medverkat till att man i folktron associerat vintergatan med Abraham.

Völuspa 31 ~ 2 efter tref.

I völuspa sägs:

Såg jag valkyrjor från vida vägar,

Redo att rida till Gottjod (Goternas land).

Skuld höll en sköld och Skagul en annan;

Gunn, Hild, Gandul och Gerskagul.

(Nu är nämnda Herjans (Odens) nannor (kvinnor),

redo att rida i världen; valkyrjor.

Völuspa handlar om valkyrjorna som nu sändes ut i världen av Oden. Bakgrunden var, att valkyrjorna, som var Odens utsända tjänare, övervakade alla fältslag på jorden och förde de stupade till Odens sal, Valhall, där de sedan tänktes sitta tillsammans i gästabud. Att stupa i strid blev liktydigt med att gästa Oden i Valhall.

Evangelieboken har som överskrift denna söndag: ”Kallelsen till Guds rike” och evangeliet är ”det stora gästabudet”.

”En man tillredde ett stort gästabud och bjöd många och när gästabudet skulle hållas sände han ut sina tjänare...de bjudna började strax ursäkta sig...och tjänaren kom igen och omtalade detta för sin herre. Då blev husbonden vred och sade till tjänaren:

”Gå strax ut på gator och gränder i staden och för hit in fattiga och krymplingar och blinda och halta...gå ut på vägar och stigar och nödga människorna att komma hit in, så att mitt hus blir fullt.”

Man sjunger psalmen 256: ”Allt är redo, fallna släkte.”

Texten vid högmässan är också tänkvärd: Luk. 14:

”...eller om en kung vill draga ut i krig för att drabba samman med en annan kung. Sätter han sig inte då först ner och tänker efter om han förmår att med tiotusen möta den som kommer emot honom med tjugotusen?”

I sägnen ”de dödas julotta” förekommer att en enögd präst delar ut nattvardsvin till de döda. Sjägnens miljö kan av olika skäl jämföras med Valhall. Evangelietexten den 2 efter tref. ”Det stora gästabudet” hette förr ”den stora nattvarden”. Detta jämförs med palmsöndagens text: ”Om Herrens nattvard”. I denna vecka pekar folktron ut långfredagen som en dag, då man helgade de fallna i Valhall. Nattvardsgång skulle då vara en förkristligad variant av, hur man tänkt sig att Oden helgar och förplägar de fallna kämparna i Valhall.

Völuspa 32 ~ 3 efter tref.

Enligt völuspa:

*Jag såg Balder, blodige guden,
Odens barn, hans öde var dolt.*

*Stod där vuxen, över slätten,
smal och mycket fager, mistelns gren.*

I völuspa 32 initieras Balders saga. Balder är Odins ende son inom äktenskapet med Frigg och således Asgårds arvinge. Hela naturen har lovat att skona Balder utom misteltenen, den har man glömt. Gudarna står därför och skjuter på Balder för nöjes skull, ty skotten vållar ingen skada. Men Loke övertalar den blinde Höder, Balders broder, att skjuta på Balder med misteltenen som spets, och hjälper honom att rikta. Av det skottet faller Balder död ner.

Evangelieboken har denna söndag: ”den förlorade sonen”.

Hur Loke går runt bland gudarna för att ställa till skada vid detta tillfälle, kan kanske bäst jämföras med episteln denna söndag, 1 Petr. 5, där det heter:

”Eder vedersakare, djävulen, går omkring som ett rytande lejon och söker vem han må uppsluka”.

Det heter också Rom. 14:

”Broder skall döma milt om broder, ... men du, varför dömer du din broder? .. och du åter, varför föraktar du din broder? Detta länkar över händelserna till nästa vers då Balders och Höders broder, Vale hämnas och blir orsak till ytterligare brodermord.

Völuspa 33 ~ 4 efter tref.

Völuspa säger:

*Det var av den grenen,
som syntes så tunn,
farligt vådaskott, som Höder sköt.
Balders broder var tidigt född.
Odens son (Vale) stred en natt gammal.*

Gudarna roade sig med att skjuta på Balder. Man hade tagit löfte av allt att inte skada Balder. Loke hade räknat ut, att misteln ensam kunde skada Balder och gjorde en pil med misteln och lockade Balders broder, den blinde Höder att skjuta på Balder som därvid föll död ner. Balders broder, Vale, hämnades honom genom att döda Höder. Vale var då endast nattgammal.

Flera texter i evangelieboken pekar på denna händelse. I eddan hade hela naturen utom misteln lovat att skona Balder; det heter jämförelsevis i Rom. 8:

”Vi vet ju, att ännu i denna stund hela skapelsen samfällt suckar och våndas”.

I Luk. 6 sägs det med tydlig anspelning på den blinde Höder som blev förledd av Loke:

”Kan väl en blind leda en blind?”

Hur asarna sköt och kastade sten på Balder ses av Joh. 8:

”Den av eder som är utan synd, må kasta första stenen.”

Om hur bröderna dödade varandra och hämnades antyds i Rom. 14:

”Broder skall döma milt om broder.”

Völuspa 34 ~ 5 efter tref.

Här läses i völuspa:

*Han tvättade inte händer eller kammade sig
förrän man lade Balders fiende (Höder) på bålet.
Men Frigg grät i Fensala
över Valhalls smärta; vet ni nu?*

Vale hämnas Balder och Höder bärs till bålet. Balder brändes också vilket kvarlevt i folktron, då man kallade midsommars eldar för ”Balders bål” (Rietz, dial. lex. 698 a).

Då gudarna blev klara på Lokes roll i sammanhanget, ville man gripa honom, men han förvandlade sig till en lax och dolde sig i älven. Asarna gick då med nät för att fånga honom, men då Loke som lax försökte hoppa över nätet, greps han av Tor.

Detta jämför man med evangelieboken denna söndag, Luk. 5:

”Det stora fiskafänget”. Texten slutar med att Jesus säger till Petrus:

”Frukta inte, härefter skall du fånga människor.”

Völuspa 35 ~ 6 efter tref.

Völuspas vers:

Fången såg jag ligga under källors lund

*som liknar den svekfulle Loke.
Där sitter Sigyn, dock inte för sin man
särskilt glad; vet ni nu?*

Då Loke blev gripen, bands han över tre vassa stenar och undergick därmed ett helvetesstraff jämförbart med de grekiska motsvarigheterna; Ixion, Sisyfos m.fl. Asarna satte en giftorm över honom. Lokes hustru, Sigyn, fångar upp ormgiftet i en skål. Evangelieboken säger:

”Den gamla människan är korsfäst med Kristus”, ”vår gamla människa har blivit korsfäst med honom, så att vi icke mer tjäna synden.”

Den grekiska bibeltexten i original har inte ordet ”korsfäst”, utan ”pålad”, ”samman pålad med Kristus”.

Aftonsången i evangelieboken Apg. 26, talar här om hur Paulus i bojos försvarar sig inför Agrippa. Han berättar, hur han från att ha dödat kristna omvänts till att tjäna Kristus.

Völuspa 36 ~ 6 efter tref.

Så sägs i Völuspa:
*En å faller östan i giftdalar,
med knivar och svärd, Slid heter den;
brusar den mot höga helvetes-huset.
Där står för Balders räkning, bryggd mjöd.*

Då Balder dött, for han ner i dödsriket på sätt som beskrivs ovan.

Evangelieboken har den 6 söndagen efter tref. läsning ur Jes. 5:
”Ja, därför spärrar dödsriket upp sitt gap, det öppnar sina käftar utan allt mått och stadens yppersta måste fara dit ned, jämte dess larmande och sorlande skaror, alla som fröjdar sig där inne.”

Völuspa 37 ~ 7 efter tref.

Völuspa lyder:
*Stod där norrut på Nidaffjäll
en sal av guld, tillhörig Sindres ätt.*

*En annan stod på Okolne,
jättens ölhall, jätten heter Brime.*

Nidafjäll var mytiska berg i underjorden.

Detta jämför man med, att bergtagningssägner brukar vara tidfästa till sommaren. De bergtagna träffar ibland hjältar och sagofigurer ur det förgångna. De bor i berget eller ligger där och sover.

Evangeliebokens text om Kristi förklaring talar om, att Jesus och lärjungarna kommer upp på förklaringens berg, där de träffar Moses och Elias.

Ett vanligt motiv i bergtagningssägner är att synen plötsligt försvinner och den bergtagne står på släta vallen, medan allt i berget är försvunnet.

På förklaringens berg sker det på detta sätt, att när lärjungarna ”lyfter upp sina ögon, såg de ingen utom Jesus allena”.

Sindre i Völuspa är liktydigt med den dvärg som smider gudarnas attribut: Odens spjut, Tors hammare, Frejs galt, Sivs guld-hår m.m. Man jämför spjutet med runstavsbilden den 10 juli: *ett spjut*.

Astrologiskt svarar detta mot de olympiska gudarnas smed; Hefaistos, som bodde i en grotta vid Oceanens rand.

Stjärnbilden, Okeanos, uppgår i Väduren (24 juni – 25 juli).

Völuspa 38 ~ 8 efter tref.

Völuspa meddelar:

*En sal ser jag stå, fjärran från solen,
på Nastrand, åt norr vetter dörren.
Etterdroppar föll in genom dörren (fönstret).
Den salen är flätad av ormars ryggar.*

Detta bör jämföras med Plejaderna som uppgår i trakten mellan Väduren och Oxen, (slutet av juli). Plejaderna var dörren till himlen; här kunde man klättra upp till himlen på en ranka som i sagan Jack (=Jakob) Bönstängeln, eller kliva upp på en stege, som man tänkte sig Jakobsdagen (25 juli), då kalendrar och runstavar avbildade en *stege* eller en *humleranka*.

Plejaderna var regnstjärnor och från dem kom vindar, storm, regn, hagel och snö, så som man trodde redan i antiken. Detta är förklaringen till att evangelieboken denna söndag, 8 efter tref. valt bibeltexter som handlar om dörren eller vägen till himlen (livet) och huset som står i regnet.

Högmässans text är tagen ur Matt. 7:

”Jesus sade: gå in genom den trånga porten.. och den port är trång och den väg är smal som leder till livet.”

Plejaderna liksom polstjärnan ansågs i Asiens religioner vara håll i himlen, där man, om än med svårighet kunde tränga sig in.

Plejaderna som regnstjärnor belyses av högmässans text, Matt. 7:

”En förständig man byggde sitt hus på hälleberget. Och slagregn föll och vattenströmmarna kom och vindarna blåste och kastade sig mot det huset.” Jämför dikten ovan: ”etterdroppar föll in genom dörren.”

I folktron är dessa dagar, i slutet av juli, fruntimmersveckan, förknippade med regn.

Völuspa 39 ~ 9 efter tref.

Så sägs i Völuspa:

*Såg jag där vada i strida strömmar
män som begått mened och mordvargar,
och den som förleder en annan mans hustru.
Där sög Nidhögg (drake, djävul) de dödas lik,
vargen slet män, - vet ni nu?*

Runstavar brukar i slutet av juli avbilda en *drake* och flera av helgonen vid denna tid, de s.k. drak-helgonen avbildas med drakar.

Plejaderna och deras närhet beskrivs här i völuspa som en helvetesplats, vilket är ovanligt i antika religioner men finns på annat håll, såsom i Babylon.

Episteln denna söndag är tagen ur 1 kor. Erinrande om völuspaversen ovan är följande:

”Låt oss inte heller bedriva otukt, så som somliga av dem gjorde, varför också tjugotre tusen föll på en enda dag. Låt oss icke heller fresta Kristus så som somliga av dem gjorde, varför

de också blev dödade av ormarna...andra blev dödade av Fördärvaren.

Völuspa 40 ~ 10 efter tref.

Völuspa meddelar:

*I öster satt den gamla i järnskog
och fostrade där Fenres-ulvens avkomma.
Det blir av alla dem en viss;
månens slukare i trolles skepnad.*

I Oxen och Tvillingarna uppgår Stora och Lilla Hund, motsvarande den 16 augusti och framåt. I runstavar är en *hund jagande en hare* avmärkt mot den 4 aug. Stora Hund på stjärnhimlen jagar Harens stjärnbild, så som det är tänkt. Denna tid i augusti kallas sedan gammalt "hunddagar".

I evangelieboken läser man hur (Luk. 19) Jesus gråter över Jerusalem. Detta jämför man med himlens "gråtstjärnor", Hyaderna som uppgår i Oxen (3 – 6 aug.). Hyaderna var sju systrar som grät för sin broders, Hyas död, och vars tårar nu föll ner på jorden i form av regn.

I norden var det Frejas tårar, då hon grät för sin makes skull. I folktron sade man margaretadagen (20 juli): "Margareta gråter".

Völuspa 42 ~ 11 efter tref.

Så sägs i völuspa:

*Han mättar sig med kött av döda män.
Rodnar gudars säte (Guds tron!) av rött blod.
Svartnar solsken om sommaren efter
och vädret blir bistert, vet ni nu?*

Gudarnas säte, som här nämns, jämförs med Orions bälte (19 aug.) som också kallades "Guds tron".

I nordisk mytologi var Odens högsäte eller tron; Hlidskjalf. Den som satte sig här kunde se ut över alla världar.

Evangelieboken har nu en läsning ur Luk. 18; Fariseen och publiken. Dessa två män gick upp i helgedomen för att be...men publiken ville inte ens lyfta sina ögon upp till himlen, utan sade: ”Gud, misskunna dig över mig syndare!” Det framgår, att de bedjande riktar sig mot himlen och talar direkt till Gud, som finns där, möjligen sittande på sin tron. Samma söndag läses i högmässan, Matt. 23: ”Skriftlärda och fariseer på Moses stol.”

Även följande söndag, 12 efter tref., handlar texten om Guds tron.

Epistel 2. Kor. Handlar om hur Moses, då han satt på sin stol hängde en täckelse för sitt ansikte...

Texten vid högmässan, Matt. 5 lyder:

”Du skall inte svärja falskt, och du skall hålla din ed inför Herren, men ni skall inte alls svärja, varken vid himmelen, ty den är Guds tron eller vid jorden, ty den är hans fotapall.”

Völuspa 42 ~ 12 efter tref.

I völuspa sägs:

*Satt där på högen och slog harpa,
jättekvinnans herde, den glade Eggter.
Gol över honom i höga trädet
fager-röd tupp som Fjalar heter.*

Den harp-spelande motsvarar en av Tvillingarna i Tvillingarnas stjärnbild (24 aug. – 20 sept.), Apollon, som avbildas med harpa.

Evangelieboken har närmast en jämförelse 14 söndagen efter tref. Ps. 147:

”Lovsjungen vår gud med harpa...”

Söndagens text är annars i gamla almanackor Mark. 7: ”den döve och stumme”:

Jesus kom till Galileiska sjön, och man förde till honom en som var döv och nästan stum...Jesus tog honom avsides och satte sina fingrar i hans mun och spottade och rörde vid hans tunga och såg upp till himlen, suckade och sade...

Detta jämförs med hur Oden (Gylfaginning 9) vandrade längs havsstranden och hittade två trädstammar, av vilka han gjorde Ask och Embla, de första människorna. Likheten är, att Oden på samma sätt som ovan gav dem talförmåga och hörsel. Ask och Embla jämförs med Adam och Eva. De sistnämnda har man sett i Tvillingarnas stjärnbild.

Völuspa 43 ~ 13 efter tref.

*Gol över asarna Gullenkam (=tupp).
Han väcker folket hos Härjafader (=Oden).
Men en annan gal nedan för jorden,
en sot-röd tupp i Hels salar.*

Denna vers handlar om underjorden. Detta bör man jämföra med vintergatan, som mellan Oxen och Tvillingarna (24 aug.) korsar zodiaken eller jordskivan. Därför tänkte man sig här en förbindelse till underjorden, Hades (=vintergatan) och himlen. Vintergatan var också i folktron en väg av korn och säd, varför man nu, i augusti, skördade. Man menade att maten, skörden kom från himlen, vintergatan, eller/och underjorden. Man jämför med denna stjärnbild i evangelieboken 2 Kor. 9, om skörd:

”och han som ger såningsmannen säd till att så och bröd till att äta, skall också ge er utsädet och låta det föröka sig...”

Vintergatan kallades i folktron ”Abrahams träd eller väg, och då den var en väg av säd bör man jämföra epistel Gal. 3; där det heter:

”Löftena gavs åt Abraham, så ock åt hans säd..”

Almanackans text för dagen är: ”Den barmhärtige samariten”, Luk. 10.

En man hade fallit i rövarhänder; en barmhjärtig samarit förband mannens sår, lyfte upp honom på sin åsna och förde honom till ett härbärke.

Mannen som förs fram liggande på en åsna och samariten som går vid sidan erinrar om Kuskens stjärnbild (13 – 26 augusti).

Kuskens stjärnbild har ingen vagn.

Völuspa 44 ~ 13 efter tref.

Völuspa har:

*Ylar nu Garm (varg) högt framför Gnipahålan.
Fjättrarna brister och Freke ränner.
Mycken visdom har jag, jag ser längre fram,
till ragna rök, kampfudars undergång.*

Denna vers förekommer tre gånger i völuspa och räknades troligen inte in i veckoräkningen, varför man bör utgå från att den skjutits in i veckan mellan söndagarna.

Om völuspa räknats från söndag till söndag kan man inte veta. Man ser bara att dikten är en veckokalender, och på så vis jämförbar med evangeliet.

Völuspa 45 ~ 14 efter tref.

Völuspa mäter denna visdom:

*Bröder skall slåss och döda varandra.
Barn till systrar bryter mot seden.
Det är hårt i världen, mycken hordom:
yxtid, knivtid, kluvna sköldar;
vindtid, vargtid, innan världen förgås.
Ingen man skall skona den andre.*

Völuspa antyder här völsungasagans och de antika tyndaridernas brott och svek. (Tyndariderna = Tvillingarnas stjärnbild, 24 aug. – 20 sept.). För nordens del handlar det om hur Sigurd Fafnesbane dödas, medan han sover. Gunnar kastas i ormgropen men spelar harpa med tårna så, att alla ormarna somnar.

Den antika sagan om tyndariderna handlar om, hur de gjorde brodermord, brudrov och äktenskapsbrott.

Evangelieboken har den 14 efter tref. texten; Gal. 5:

”men köttets gärningar är uppenbara; de är: otukt, orenhet, lösaktighet, avgudadyrkan, trolldom, ovänskap, kiv, avund, vrede, genstridighet, tvedräkt, partisöndring, missunnsamhet, mord, dryckenskap, vilt leverne och annat sådant.

Runstavar har den 14 sept. ett *tingsmärke*, vilket markerar slutet på denna s.k. fimbulvinter.

Denna tid har liksom vid tjugondedagens tingsmärke föregåtts av en guldålder. Evangelieboken 15 efter tref. visar guldåldern, Matt. 6:

”Se på fåglarna, de sår inte, ej heller skördar de...och ändå föder er himmelske fader dem...och varför bekymra er för kläder.. liljorna, de arbetar inte, ej heller spinner de...Gud skall klä eder. Ni frågar: Vad skall vi äta och dricka och klä oss med? Eder fader vet, att ni behöver allt detta...

Dagens text är i första hand: ”Om de tio spetälska”, Luk. 17. Man trodde att spetälska berodde på synd eller på att fäderna syndat, varför man bör se ett samband mellan spetälska och fimbulvinterns synd i völuspaversen ovan. Stora hund (16 aug. – 25 sept.) menades skapa sjukdomar.

Völuspa 46 – 15 efter tref.

Völuspa text lyder i översättning:

*Mims söner leker, men ödesträdet tänds
vid det gamla Gjallarhornet.
Högt blåser Heimdal, hornet är i luften,
fruktar alla som går på helvetets stigar.*

Att Heimdal blåser är, för att han skall varna gudarna. Ty nu anfaller jättarna, då vintergatan där gudarna bor, förenar sig med världen, så att bergens jättar kan stiga upp till himlen.

Det heter i evangelieboken 1 Kor. 7:

”Ty den nuvarande världsordningen går mot sitt slut.”

Runstaven har om Mikaeli, den 29 sept. två bilder som erinrar om Mimer, brunngubben; dels *ett ljuster* och dels *en lur*.

Ljustret var ett vanligt attribut hos vattenväsen i antiken och luren är för att Heimdals lur låg sänkt i brunnen. Nu, i völuspaversen, används den för att varna gudarna och inte som annars som ett dryckeskärl för Mime.

Völuspas ord för ”öde” är inte säkert tolkat, men till komplexet hör, att Heimdals horn och Odens öga var nedsänkta i Mimes brunn. Ödet torde här ha något att göra med Mims talande huvud och Odens offrade öga.

Att *ödet tänds* bör jämföras med, att man nu, vid Mikaeli-tiden, skulle tända lyse inomhus. Nu började i folktron de s.k. uppesittar-kvällarna då man satt uppe och arbetade i lampornas sken. Man bör också begrunda högmässan, Matt. 6:
 ”Ögat är kroppens lykta. Om nu ditt öga är friskt, så får hela din kropp ljus, men om ditt öga är fördärvat, då blir hela din kropp höljd i mörker.”

Evangeliet är denna söndag Matt. 6, som ovan nämnts: ”Om två herrars tjänande”:

”Ingen kan tjäna två herrar; ty antingen kommer han att hata den ene och älska den andre...”

Detta bör jämföras med att Tvillingarna astrologiskt var två-kroppsligt, och kom i konflikt med det första budet. (De två-kroppsliga stjärnbilderna var: Tvillingarna, Jungfrun (+ barnet), Skytten (kentaurer var man + häst), samt Fiskarna.

Völuspa 47 ~ 16-17 efter tref.

Völuspa säger:

Skälver Yggdrasils ask, ståndande.

Jämrar sig det gamla trädet och jätten lossnar.

Mäler Oden vid Mims huvud (i Mimes brunn),

innan det blir slukat av Surts frände.

Mimes brunn jämförs med stjärnbilden Åsnorna och Brunnen (= Krubban) som uppgår i Kräftan 10° (1 okt.).

Evangelieboken säger Luk. 14 (17 efter tref.):

”Om någon av er har en *åsna* eller en *oxe* som faller i en *brunn...*”

Oden balsamerade de döde Mims huvud så, att det *fick liv* och började tala.

Evangelieboken har 16 efter tref., Luk. 7, text, där Jesus säger till änkans son, som var död:

”Unge man, jag säger dig: stå upp! Då satte sig den döde upp och började tala.”

Sammalunda uppväcker Jesus Lasarus, (Joh. 11) från döden.

Det heter också den 16 efter tref. Joh. 5:

”Jesu makt att ge liv.”

Motivet för denna söndag, den 16 efter trefaldighet är, att guden kan ge liv och återuppväcka döda. Motivet uppståndelse var knutet till de fyra hörnen: jul, midsommar, påsk och höstdagjämning (14 sept. – Mikael, 29 sept.)

Völuspa 48 ~ 18 efter tref.

Völuspa lyder:

*Vad är det med asar, vad är det med alver.
Gnyr hela Jotunheim, asar sitta till tings.
Stöna dvärgar framför sten-dörrar,
vägg-bergs vise män, vet ni nu?*

Völuspa 49

Völuspa lyder:

*Gnyr nu Garm framför Gniphålan.
Banden slits itu och Freke (vargen) ränner.
Mycken visdom har jag, jag ser längre
till ragna rök, kampfudars öde.*

Denna vers pekar på folktrons uppfattning om Karlavagnen. Vagnen är dragen av en råtta, en varg och en häst. Då seldonen brister eller djuren sliter sig, utlöser det världens undergång.

Karlavagnen kallades också ”sju bröder” och en berättelse om sju bröder återfinns i evangelieboken de 24 söndagen efter tref, Luk. 20:

”Nu var här sju bröder. Den förste tog sig en hustru men dog barnlös. Då tog den andre i ordningen henne och därefter den tredje...på samma sätt alla sju.

Völuspa 50 ~ 19 söndag efter tref.

Völuspa lyder:

Hrym (jätte) åker från öster, har skölden framför sig.

*Världsormen vrider sig i jättars vrede.
Ormen slår vågor, örnen skriar,
den grå (Fenresulven) sliter lik, Nagelfar (döds-skepp) lossnar.*

Völuspa 51 ~ 20 sön. efter tref.

Völuspas text lyder:
*Skepp kommer från norr, och Hels
folk till sjöss, - Loke styr.
Alla jättar far med ulven.
De har Bylästs broder (Loke) i följe.*

Skeppet återfinns i evangelieboken 19 sön. efter tref., Matt. 9:
”Vid den tiden steg Jesus i en båt och for över till sin egen stad..”

Völuspa 52 ~ 21 sön. efter tref.

Enligt Völuspa:
*Surt (jätte som kastar eld) kommer från söder med grenars
fördärv (=eld).
Det lyser av svärden, kampfudars sol.
Stenberg brakar och häxor faller.
Män går på helvetes väg, himlen klyvs.*

Kampfudars svärd, d.v.s. vapen är motivet.
Man jämför evangelieboken Ef. 6:
”En kristen människa skall bära Guds vapenrustning... tag alltid
trons sköld... utsläck den ondes pilar...frälsningens hjälm och
Andens svärd.. som är Guds ord.”

Völuspa 53 ~ 22 efter tref.

Så sägs i völuspa:
*Då kommer för Hlin (Odins hustru) en annan sorg,
då Oden går för att kämpa mot ulven,
och jätten Beles bane, den lysande (Frej) mot Surt (jätte).*

Då faller Friggs kärlek (=Oden).

Oden var svearnas förste kung och evangelieboken Matt. 18 handlar om en kung som höll räkenskap med sina tjänare. Tiden, 21 okt. – 20 nov. ligger under Lejonet. Denna stjärnbild råder över kungar

Völuspa 54 ~ 23 sön. efter tref.

I völuspa läser man:

*Då kommer den store sig-faders son,
Vidar för att slåss mot lik-djuret (ulven).
Låter han på Hvedrungs son (ulven) handen stå
med svärdet till hjärtat; så har han hämnats fadern.*

De flesta läsningar dessa söndagar i okt. – nov. handlar helt eller delvis om kungar, överhöghet och skatter. Detta för att Lejonet (21 okt. – 20 nov.) råder över kungar.

Völuspa 55 ~ 24 efter tref.

Völuspas vers om hur Tor faller i strid mot ormen.
*Kommer den berömde, Hlödyns son (Tor).
Ormen gapar över lufthavet, glider ormen underifrån.
Går Odens son (Tor) för att möta ormen.*

Söndag för söndag och vers efter vers kan man följa hur den gamla världen går under, för att sedan, efter domen, i advent åter födas med en ny sol, en ny jord, ett nytt hav, nya gudar och människor.

Völuspa 56 ~ 25 efter tref.

Så säges i Völuspa:
*Dräper i vrede Midgårds värnare Tor).
Nu må alla män bryta upp från sina hem.
Nio steg går Fjörgyns son (Tor),*

Biten av ormen, hans rykte skall ej dö.

Evangelieboken har nu Matt. 24:

”Förödelsens styggelse”. . Vidare 2 Tess. ”Tron skall bevara besinningen också i den yttersta tiden.” samt Matt. 24:

”Den yttersta tidens vånda” – ”Folk skall resa sig upp mot folk och rike mot rike och det skall bli hungersnöd och jordbävningar... då skall man prisge er till misshandling och man skall dräpa er... och många skall komma på fall.”

Völuspa 57 ~ 26 efter tref.

Völuspa lyder:

Solen svartnar, sjunker jorden i havet.

Störtar från himlen, ljusa stjärnor.

Ånga sprutar och elden.

Högt stiger hettan mot himlen själv.

Evangelieboken säger 2 Petr. 3:

”Men Herrens dag skall komma som en tjuv om natten och då skall himlarna med dånande hast förgås och himlakropparna upplösas av hetta och jorden och de verk som är därpå brännas upp... himlakroppar skall upplösas av eld och himlakroppar smälta av hetta... men nya himlar och en ny jord, där rättfärdighet bor, förbidar vi efter hans löfte.”

I Snorres Edda står också att jorden skall brännas upp i eld. Det är jätten Surts låga som bränner upp hela världen.

Vidare sägs i evangelieboken, Mark. 13:

”Himmel och jord skall förgås, men mina ord skall inte förgås.”

Vidare Matt. 24:

”Floden kom och tog dem allasammans bort.”

Völuspa 58/59 ~ domsöndagen.

Vers 58 handlar om hur Fenresulven sliter sig från Karlavagnen, vilket enligt folktron utlöser världens undergång:

”Fram ser jag längre, till ragnarök, kampgudars undergång.”

Evangelieboken har den 26 sön. efter tref. Matt 24:

”Den yttersta dagens oväntade inbrott.”

Vidare völuspa 59:

*”Ser jag upp komma, för andra gången
jord ur havet, idegransgrön.*

*Forsar faller, flyger örnen över,
som är i fjället och fångar fisk”.*

Evangelieboken har domsön. Upp. 20:

”Och jag såg en ny himmel och en ny jord, ty den förra himlen och den förra jorden var förgångna och havet fanns inte mer.”

I och med domsöndagen byter evangelieboken tideräkning, ty nu räknas söndagarna inte längre efter trefaldighetssöndagen och påskfullmånen, utan efter solen, ty domsöndagen kommer alltid före första advent och avbryter trefaldighetstiden.

Domsöndagen marker att Jungfruns stjärnbild går in (efter 20 nov.). Jungfrun, Astrea var dömande. Men Jungfrun hade också namnet *Themis*, som i grund och botten betyder ”dom”.

Jungfrun är förknippad med guldåldern, då gudarna bodde i världen och de första människorna levde i frid och samförstånd.

Allt fanns i överflöd. Arbete, brott och hunger var okända begrepp. Julen firas som ett minne av denna frids-tid.

Numera går denna frids-tid in först med julen, men firades under hednatiden uppenbarligen redan i advent. Romarna firade sin Saturnalia under adventstiden. Saturnalia firades uttryckligen som ett minne av guldåldern, då Saturnus styrde.

Völuspa 60 ~ 1 advent.

Völuspa säger:

*”Mötas asar på Idavall
och samtalar om ormen, den mäktiga.
De minnas där alla kraft-domar
och Fimbultyrs forna runor.*

”Mötas gudar på Idavall...”

I evangelieboken står, Matt. 21:

”Jesu intåg i Jerusalem”.

”Idavall” betyder ungefär idegrans-slätten. Den ligger enligt Snorre i himlen.

Idegransslätten skall jämföras med att man skar kvistar av träden och bredde ut för Jesus då han red in i Jerusalem. I folktron skar man grankvistar och strödde på marken vid jul liksom vid dödsfall.

Asarna minns kraft-domar. Man jämför 1 Kor. 4: "herrens dom".

Völuspa 61 ~ 2 advent.

Völuspa säger här:

*"Där männo efter de underbara
gyllene tavlor hittas i gräset
som de ägde i forntiden,
gudars kung, Fjölnes (=Odens) barn.*

Odens barn kan vara Tor eller Balder, men eftersom Balder kommer i nästa vers, 62, så torde sista raden syfta på Tor, som nu under guldåldern är en gosse, men som senare, då han blivit vuxen, vräker undan jättarna och inför en värld av arbete och rättvisa, den s.k. silveråldern.

Völuspa 62 ~ 3 advent.

Völuspa säger:

*Osådda skall åkrarna växa,
det onda skall bättras, Balder skall komma.
Bor Höder och Balder på Hropts (Odens) segertomt,
på kampfudars helgedom, vet ni nu?*

"Det onda skall bättras" jämförs med Matt. 11, där Jesus säger: "Blinda får sin syn, halta går, spetälska blir rena, döva hör, döda uppstår och för de fattiga förkunnas glädjens budskap."
"Kampfudars helgedom" jämförs med folktron, där man smyckade jul-stugan som ett tempel med jul-altare, dukar (drätta-dukar) och ädla metaller

Völuspa 63 ~ 4 advent

Völuspa säger:

*Då kan Höner välja sig, efter slumpen, kvistar att spå
och Tvegges (Odens) brorsöner bygga och bo
i vida Vindhem, vet ni nu?*

Vintergatan var en blåsande väg, en vindens väg. Man erinrar sig Bondepraktikans spådomar efter juldagarnas vind:
”Om vädret blås hårt i de tolv nätter”.

Det går inte att hitta någon antik förlaga till dessa spådomar.

Völuspa 64 ~ 1 efter jul

Völuspa förmäler:

*En sal ser jag stå, fagrare än solen
täckt med guld, på Gimle.
Där skall dygdiga skaror bygga
och på ålderns dag, njuta underbart.*

Versen beskriver guldålderns paradismiljö.

Evangelieboken har här en textrad som signalerar guldålderns slut, då Tor/Zeus vuxit till sig och griper makten i världen, i detta fall om Jesus. Det heter Luk. 2:

”Men barnet växte upp och blev allt starkare och uppfylldes av vishet. ”

Völuspa 65 ~ 1 efter nyår

Völuspa säger:

*Då kommer den rike till herravälde
den starke ovan som allting styr.
Dömer han milt och är målsägande,
bestämmer lön, som skall vara.*

Denna vers visar hur guldåldern nu, vid trettonde-tjugonedagen, är slut och hur man åter måste arbeta. Det heter ”han bestämmer lön, som skall vara”. Detta jämförs med

söndagen Septuagesima, då tiden räknas efter månen och texterna handlar om, att man nu måste arbeta. Runstavarna har ett omstjälpt horn för denna tid, som betyder; julens gästabud är nu slut, man måste börja arbeta. Vidare en kung på tjugonde-dagen för Tor, som nu kommer till herravälde. Tjugondedagen har runstaven också en tingspall, för att ting nu får hållas. Julfriden är slut, och begångna brott blir bestraffade.

Völuspa 66 ~ 1 efter trettandedag

Völuspa säger, sista versen:

*Där kommer den mörke draken flygande,
glatta ormen nedan från Nidafjäll.
Bär han i fjädrar, flyger över slätten,
Nidhogg, de dödas lik; nu må han sjunka.*

Völuspa skaldar här om den verklighet som inträder efter guldåldern. Död och förgänglighet.